

hajobou — majú odpovedať len v tom prípade, keď na hlavnú právnu otázku, znejúcu na kvalifikáciu činu podľa obžaloby, odpovedajú záporne. Toto poučenie porotcov o zodpovedaní III. vedľajšej skutkovej otázky protivilo sa zákonu.

Už z pojmu vedľajšej otázky plynie, že musí byť zodpovedaná vtedy, keď hlavná otázka, ktorú dopĺňa, bola zodpovedaná kladne, lebo len takto je daná porotcom možnosť, aby sa vyslovili o všetkých skutočnostiach, ktoré môžu mať význam pre posúdenie viny obžalovaného. Z príčiny mylného poučenia porotcov sa stal výrok porotcov neúplným.

Mylné poučil ďalej porotný súd porotcov, keď im dal tú úpravu, že na IV. právnu otázku majú odpovedať len vtedy, keď na III. skutkovú otázku odpovedia aspoň 8 hlasmi áno. III. skutková otázka bola vedľajšia a bola daná v smysle § 9, odst. 1 por. nov. V smysle § 17, odst. 2 por. nov. ku kladnej odpovedi na túto otázku stačí 6 hlasov.

Mylné pokračoval ďalej porotný súd a porušil predpisy §§ 6 a 9, odst. 1 por. nov., keď nestanovil právnu otázku podľa § 306 tr. z. zvlášť a právnu otázku podľa § 307, odst. 2 tr. z. tiež zvlášť. Výpomocnú hlavnú právnu otázku podľa § 306 tr. z. treba dať v smysle § 6 por. nov. K jej kladnému riešeniu je potrebné podľa § 17, odst. 1 aspoň 8 hlasov. Len pre prípad kladného riešenia tejto otázky treba dať vedľajšiu otázku v smysle § 9, odst. 1 por. nov. na kvalifikáciu činu podľa § 307, odst. 2 tr. z., ku kladnému riešeniu ktorej stačí podľa § 17, odst. 2 por. nov. 6 hlasov.

Poznamenáva ďalej najvyšší súd, že účelné je zostaviť otázky v takom poradí, aby aj vedľajšie skutkové otázky predchádzaly hlavnej právnej otázke.

Takéto vradňovanie otázok umožní najvyššiemu súdu, aby na základe opravného prostriedku mohol v smysle § 33, odst. 1 por. nov. preskúmať rozsudok porotného súdu aj v tom prípade, keď by porotcovia riešili nejakú právnu otázku záporne, v ktorom prípade nenastala by nevyhnutnosť pokračovania podľa odst. 1 § 35 por. nov. Je treba ďalej prihliadnuť na to, že v súdenom prípade základ pre polozenie vedľajšej skutkovej otázky tvoria dve od seba odlišné okolnosti (ublíženie spáchané poškodeným obžalovanému, ublíženie spáchané poškodeným manželke obžalovaného) a že preto je účelné na tieto jednotlivé okolnosti položiť dve zvláštne skutkové otázky, a to podľa smernice § 3 por. nov. a § 4, odst. 2 por. nov., podľa ktorého je možné podľa okolností prípadu jednu otázku právnu spojiť s niekoľkými otázkami skutkovými. Tento spôsob dania otázok umožňuje porotcom, aby mohli o každej závažnej skutočnosti uvažovať zvlášť, a zvlášť vysloviť sa o tom, ktoré z nich považujú za dokázané.

Čís. 5890.

**Zavinění podle §§ 335, 336 b) tr. zák.,
nedbal-li převozník zvláštních předpisů nařízení ministerstva vnitra
čís. 128/1876 a čís. 122/1889 ř. z., jež brání přetěžování převozních
plavidel,**

ustanovil-li ten, kdo provozuje převoz, proti předpisům nařízení ministerstva vnitra čís. 122/1889 ř. z. převozníkem osobu neznalou plavectví,

dovolili-li učitelé převoz dětí, na něž dozírali při školním výletu, ačkoli byla pramice přetížena a nerovnoměrně zatížena a přes její horní okraj vnikala voda.

Neznalost zvláštních bezpečnostních předpisů neomlouvá toho, kdo je podle § 233 tr. zák. povinen je znáti.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1937, Zm II 566/36.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmatečných stížnostech obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu, pokud jím byli oba stěžovatelé uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti života podle §§ 335, 336 b) tr. z., obžalovaný A. též podle § 337 tr. z., a o zmatečné stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, pokud jím byli obžalovaní C., D. a E. podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěni obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle §§ 335, 336 b), 337 tr. z., právem:

Zmatečné stížnosti obžalovaných A. a B. se zamítají.

Naproti tomu se zmatečné stížnosti státního zastupitelství vyhovuje, napadený rozsudek se ve zprošťující části zrušuje a uznává se právem: Obžalovaní C., D. a E. jsou vinni přečinem proti bezpečnosti života podle §§ 335, 336 b) a 337 tr. z., jehož se dopustili tím, že dne 26. května 1936 v N. jako učitelé, jimž příslušel dohled na děti jim svěřené, dopustivše, aby přes rozvodněnou řeku byly převáženy děti ve větším množství, než bylo přípustno, tedy za okolností zvláště nebezpečných, nešetříce náležitě opatrnosti při plavbách vodních, se dopustili opominutí, o němž již podle přirozených následků, které každý snadno poznati může, podle předpisů zvláště vyhlášených, podle svého povolání a podle svých zvláštních poměrů mohli nahlédnouti, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnost života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, při čemž z toho povstala smrt 32 osob.

Z d ů v o d ů:

Ke zmatečné stížnosti obžalovaného A:

Tento obžalovaný uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 4, 5 a 9 a) § 281 tr. ř., avšak neprávem.

Ustanovení § 335 tr. z. činí při usmrcení nebo těžkém poškození na těle odpovědným zejména toho, kdo podle zvlášť vyhlášených předpisů mohl seznati, že z jeho jednání nebo opominutí může vzejíti nebo se zvětšiti bezpečnost života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí. O převážení lidí po vodě vydány jsou vzhledem k jeho nebezpečnosti zvláštní předpisy, které mají brániti přetěžování převozních plavidel a nebezpečím z toho hrozcím a které převozníku uvádějí na paměť předvídatelnost tohoto nebezpečí.

Oněmi zvláštními předpisy jsou nařízení ministerstva vnitra čís. 128/1876 a čís. 122/1889 ř. z. Podle nich má býti nejvyšší dovolený ponor,

t j. 25 cm od okraje lodního, vyznačen na převozním plavidle na obou jeho vnějších stranách bílou nebo červenou latí 2 metry dlouhou a 5 cm širokou. Příslušná vyhláška o nařízení tom má býti u převozu přibita a na vnitřní straně plavidla má býti připevněna tabulka, vyznačující největší dovolený počet osob, které smejí býti najednou přepravovány.

Tyto zvláštní předpisy nebyly obžalovaným A. zachovány a obžalovaný sám doznal a rozsudek zjišťuje, že mu tyto bezpečnostní předpisy nebyly vůbec známy. Obžalovaný nedbal zejména nejdůležitějšího předpisu, týkajícího se zatížení prámu, že totiž horní obruba prámu musí po naložení zůstati 25 cm nad hladinou vody, a je zjištěno a stížností nevyvráceno, že hlavní příčinou potopení pramice a zahynutí osob bylo přílišné zatížení prámu, zejména i nákladem.

Obžalovaný sám doznal v přípravném řízení, že viděl, že vzadu horní obruba prámu byla jen tři centimetry nad vodou.

Je nepochybné, že obžalovaného nemůže zbaviti odpovědnosti neznalost zmíněných předpisů, neboť jakmile převzal provoz převoznictví, bylo zjednaní potřebných znalostí jeho povinností plynoucí z povahy věci a z ustanovení §§ 233 tr. z., které praví, že nikdo se nemůže omlouvatí neznalostí zvláštních nařízení, jež je povinen znáti podle svého zaměstnání nebo živnosti, kterou provozuje. Bylo proto na žalovaném, aby si znalost oněch předpisů osvojil a postaral se o to, aby převoz byl konán způsobem tělesnou bezpečnost převážených osob neohrožujícím. Pokud obžalovaný byl jinak nezpůsobilý k činnosti, o niž jde, nesměl se takové činnosti ujmouti. Učinil-li tak bez patřičných předpokladů, záleží jeho zavinění již v tom. Pro přičitatelnost jeho trestného skutku je nerozhodné, že snad správní úřad nedohlížel nad zachováním oněch předpisů.

Zmateční stížnost je na omylu, pokud má za to, že tu není příčinné souvislosti mezi nedbáním, resp. porušením zmíněných předpisů a potopením prámu. Vždyť předpisy ty byly vydány proto, aby bránily přetěžování převozních plavidel a neštěstím z toho vcházejícím. Je nasnadě, že kdyby předpisy ty byly dodrženy, nebylo by podle dohadu lidského k neštěstí došlo buď vůbec nebo aspoň ne v takové míře, jak se stalo. Tím je však již dána příčinná souvislost mezi jednáním, pokud se týče opominutím obžalovaného a nastalým neštěstím. Poněvadž pak při předpisech zvláště vyhlášených spočívá vina již v samém překročení předpisu, byť i jen zaviněně nevědomém, je u obžalovaného A. skutková podstata přečinu podle § 335 tr. z. splněna jak po stránce objektivní, tak i subjektivní.

V důsledku toho pozbývají podkladu výtky, činěné rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 4 § 281 tr. ř., poněvadž všechny okolnosti, o nichž důkazy byly nabízeny, — a to platí i v příčině zmateční stížnosti obžalovaného B., což již na tomto místě je vhodné uvést — jsou pro právní posouzení věci naprosto nerozhodné, neboť všechny směřovaly k tomu, aby bylo dokázáno, že podle vlastností pramice, podle povahy převozu, podle dosavadního užívání pramice a chování úřadů nemohli obžalovaní předvídati nebezpečí, spojené s dopravou buď vůbec (obžalovaný B.), anebo s dopravou v souzeném případě zvláště (obžalovaný A.). Leč všechny tyto okolnosti jsou nerozhodné vzhledem k tomu,

že kde jsou vydány k odvrácení nebezpečí zvláštní předpisy, již existence jejich zjednáva poznatelnost ohrožení právních statků a nezáleží na tom, zda si pachatel tuto nebezpečnost mohl uvědomiti ještě také z jiných okolností. Pokud jde o obžalovaného A., tento obžalovaný ostatně vinu doznává a je jeho vina z jeho zodpovídání naprosto zjevná. — — —

Ke zmatečné stížnosti obžalovaného B.:

Také tato zmatečná stížnost, dovolávající se důvodů zmatečnosti čís. 4, 5 a 9 a) § 281 tr. ř., byla shledána bezdůvodnou.

Pro posouzení zavinění tohoto obžalovaného je rozhodné nenapadené zjištění rozsudku, že obžalovaný B. převoz od L-ské správy fakticky převzal a provozoval tím způsobem, že tam dosazoval převozníky a dosadil tam také M. a souhlasil s tím, že po jeho odchodu na vojnu provozoval převoznictví obžalovaný A. Je nerozhodné, že obžalovaný A. B-ovi z převozu nic neplatil a že A. provozoval převoznictví ve vlastní režii. Rozhoduje pouze, že bez dosazení, resp. svolení B. by obžalovaný A. nemohl převoznictví provozovati. S hlediska ochrany právních statků, o něž jde podle § 335 tr. z., může záležeti jen na tom, že obžalovaný B. podle vlastního doznání i podle nenapadeného zjištění rozsudku převoz pramicí skutečně provozoval a je s uvedeného hlediska úplně nerozhodno, na jakém civilněprávním podkladě tak činil.

Jak bylo již u obžalovaného A. řečeno, byly pro převážení lidí po vodě vydány vzhledem k jeho nebezpečnosti zvláštní předpisy, o nichž se stala zmínka. Obžalovaný B. nešetřil však oněch předpisů v těch směrech, o nichž byla již řeč, tedy zejména předpisů o přetěžování převozních plavidel. Nedbal však ani zvláštního předpisu v tom směru, že převoz provozoval převozníkem, jenž nebyl znalý plavectví. Podle nařízení čís. 122/1889 ř. z. mají býti vůdci převozních plavidel (převozníky) toliko osoby plavectví znalé, jichž přiměřená způsobilost je prokázána buď plaveckou zkouškou nebo bezvadnou dlouholetou praxí. Takovou osobou obžalovaný A. nebyl ani v době, kdy převoznictví převzal, ani v době nehody. Že obžalovaného B. nemůže neznalost oněch předpisů zbaviti odpovědnosti, je nepochybné, poněvadž jakmile obžalovaný převoz od správy L-ské převzal a provozoval tím způsobem, že převozníky dosazoval, bylo jeho povinností, aby si znalost oněch předpisů osvojil. Kdyby byl oněch předpisů šetřil, zejména předpisů čelících přetížení plavidel, byl by býval obžalovaný A. a také učitelé upozorněni na nebezpečí přílišného, resp. nerovnoměrného zatížení, a byla by pak dána možnost a pravděpodobnost, že by byli nedopustili převoz. Tím je dána příčinná souvislost mezi opominutím obžalovaného B. a neštěstím. Je nerozhodné, že obžalovaný nevěděl o tom, že výprava dětí bude převážena, že nedal k tomu svolení a nebyl při převážení přítomen. Spoluzavinění, byť i převážné, jiných osob, nemůže obžalovaného B. zbaviti jeho vlastní odpovědnosti. Podle zásad o příčinné souvislosti platných stačí, že vyvolal třeba i jen jednu z podmínek, jež měly v zápětí protiprávní výsledek. — — —

Ke zmatečné stížnosti státního zastupitelství:

Pokud jde o rozsudkový výrok, jímž byli obžaloby zproštěni učitelé C., D. a E., napadá jej státní zastupitelství zmatečnými stížnostmi, a to z důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Dlužno jí přisvědčiti již s hlediska zmatku čís. 9 a).

Je zjištěno, že se první převoz, při kterém bylo na pramici kromě povozu asi 15 dětí, udál bez nehody a že se i druhý převoz, při kterém bylo na pramici již o něco více dětí, provedl hladce.

Co se tkne osudného třetího převozu, je zjištěno, že se na prám nahnulo 52 dětí. Zjištěno je dále, že děti se zdržovaly z největší části vzadu, čímž bylo přivoděno nerovnoměrné zatížení pramice, aniž jim bylo v tom některým z obžalovaných učitelů zabráněno. Dále je zjištěno, že, ať z té či z jiných příčin, omývala voda zadní okraj pramice.

Obě tyto okolnosti, totiž ono nerovnoměrné zatížení pramice a vnikání vody přes horní okraj, musily každého člověka průměrné soudnosti a rozvahy zjevně upozorniti na nebezpečí s dopravou dětí přes rozvodněnou řeku spojené.

Rozsudek dále zjišťuje, že obžalovaný D. pozoroval s břehu, že zadní horní okraj pramice omývá voda, která se ztrácela do prámu. Obžalovaná E. pak doznala, že brzy po odražení pramice (když pramice byla asi 4 m od břehu), tudíž v době, kdy zřejmě ještě bylo možno nebezpečí odvrátiti, viděla, že zezadu vtéká do pramice voda.

Leč nezáleží vůbec na tom, zda a do jaké míry obžalovaní učitelé C., D. a E. ony hrozivé zjevy skutečně viděli nebo jinak si je uvědomili; neboť podle jejich vlastního doznání měli ve smyslu příslušných školních ustanovení zákonných nad dětmi výletu se účastnicími společný (solidární) dozor. Hledíc k této povinnosti musela proto obžalované D. a E. k obzvláště pečlivému dozoru pobádati ta okolnost, že připustili, aby se na rozdíl od předchozích dvou převozů nahnulo najednou na pramici a na její zadní části zůstalo 52 dětí, vzhledem k útlému věku nerozvážných a nebezpečí z vlastního jednání si neuvědomujících, ač na pramici byl též povoz s párem koní a několik dospělých osob. Při tom nezáleží na tom, zda si učitelé mohli či nemohli uvědomiti, že toto zatížení přesahuje únosnost pramice. I když u obžalovaného C. není zjištěno, že viděl, že se na pramici nahnulo 52 dětí, je to pro jeho vinu bez významu, poněvadž jeho povinností jako vůdce výletu bylo, aby celý nástup dětí na pramici sledoval s největší bedlivostí, pokud se týče, aby dal ostatním učitelům pro nástup dětí potřebné pokyny. Že tak neučinil a tím si způsob nástupu dětí na pramici neuvědomil, nemůže ho zbaviti viny, ježto právě tím projev il nedbalost.

Podle toho, co řečeno, bylo povinností všech obžalovaných učitelů, aby převoz 52 dětí přes řeku sledovali s největší bedlivostí. Kdyby byli věnovali převozu dětí tento potřebný a povinný dozor, byli by museli upozorovati ony hrozivé zjevy, o nichž byla řeč, a v důsledku toho si uvědomiti krajní nebezpečnost převozu za zjištěných okolností. Pokud si to neuvědomili, poukazuje to právě k tomu, že svou povinnost k dozoru nesplnili, a spočívá již v tom jejich zavinění (zaviněná nevědomost, srovnej rozhodnutí čís. 2025, 2252, 3152 Sb. n. s.).

To platí najmě o obžalovaném C. již hledíc k tomu, že podle rozsudkových zjištění sice na pramici byl, ale soustředil svou pozornost jen na koně. Lze připustiti, že koně při takové dopravě potřebují pečlivého dozoru, ale o tento dozor bylo postaráno dvěma čeledíny. Kromě toho měl se C., jak již řečeno, chtěl-li se věnovati tomuto úkolu, aspoň přesvědčiti,

je-li postaráno o dozor nad dětmi ostatními učiteli, pokud se týče dáti jim k tomu pokyny. Že by byl obžalovaný C. tak učinil, ani se nehájil.

Pokud jde o obžalované D. a E., spočívá jejich zavinění v tom, že vůbec žádný dozor nad dětmi v kritické době nekonali a věci pozornost nevěnovali, ač viděli, že na pramici je tak veliké množství dětí, povoz a několik dospělých osob a že C. je zaneprázdněn dozorem nad koňmi, takže si museli uvědomiti, že tu není nikoho, kdo vykonává povinný dozor nad bezpečností dopravy dětí.

Z toho všeho tudíž vysvítá, že kdyby se byli obžalovaní podle své nahore naznačené povinnosti zachovali, byli by museli včas postřehnouti hrozící nebezpečí, neboť podle zjištění rozsudku již asi po 4 m jízdy, tedy v místech, kde hloubka vody nebyla ještě tak značná, dostávala se voda do pramice, takže děti začaly křičeti, a mohli tudíž naříditi, aby se převozník s prámem okamžitě vrátil, v kterémžto případě by k neštěstí buď vůbec nebylo došlo, nebo aspoň ne v takovém rozsahu, jak se stalo.

Ježto obžalovaní učitelé zanedbali zákonnou povinnost dozoru a zanedbání to bylo jednou z příčin neštěstí při plavbě vodní, při němž přišlo o život 32 lidí, je v jejich jednání naplněna skutková podstata přečinu podle §§ 335, 336 b) a 337 tr. z. po stránce objektivní i subjektivní.

Čís. 5891.

Pojem a význam přitěžujících (polehčujících) okolností v zákoně j m e n o v i t ě uvedených a přitěžujících (polehčujících) okolností označených v zákoně toliko v š e o b e c n ě.

Sazba podle druhého odstavce § 100 tr. zák. je samostatnou sazbou jediné, zakládá-li se na přitěžujících okolnostech (počtem pěti) v tomto ustanovení j m e n o v i t ě uvedených.

Opírá-li se však použití předpisu druhého odstavce § 100 tr. zák. o jiné přitěžující okolnosti označené zde toliko v š e o b e c n ě, nejde o zvláštní zákonnou sazbu, nýbrž pouze o stupeň jednotné trestní sazby (od šesti měsíců do pěti let).

Přitěžujícími okolnostmi v § 100, odst. 2 tr. zák. všeobecně označenými mohou býti toliko takové, jež se rovnají svým významem a svou důležitostí přitěžujícím okolnostem jmenovitě tam uvedeným.

(Rozh. ze dne 4. května 1937, Zm II 110/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí vydíráním podle § 98, lit. a) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti, jež napadá z důvodu zmatečnosti podle čís. 12 § 344 tr. ř. rozsudek pouze ve výroku o trestu a brojí proti tomuto výroku zároveň i odvoláním, nelze přisvědčiti.